

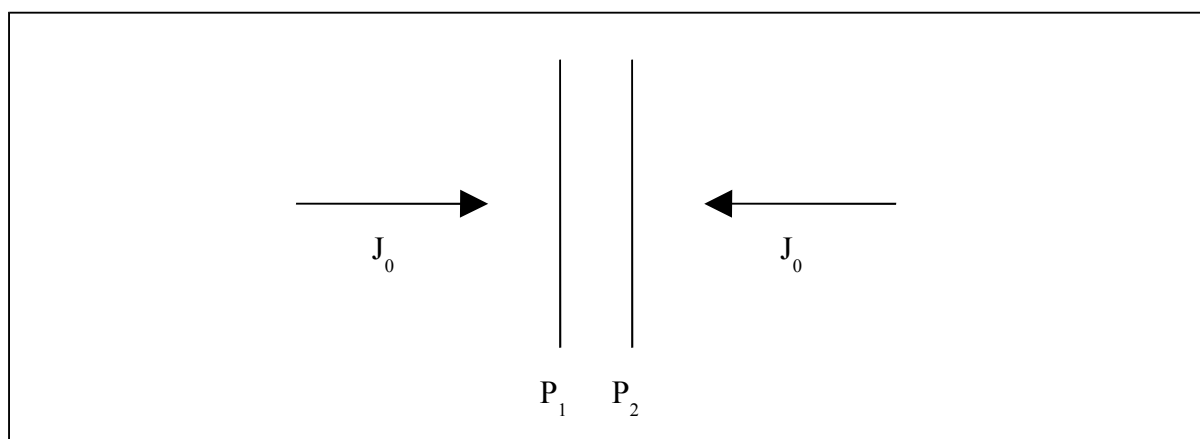
XXV OLIMPIADA FIZYCZNA ETAP II

Zadanie teoretyczne

ZADANIE T3

Nazwa zadania „

Dwa polaryzatory P_1 i P_2 ustawione są jeden za drugim tak, jak na rysunku 5. Płaszczyzna przepuszczania polaryzatora P_1 tworzy z płaszczyzną rysunku kąt α , a płaszczyzna przepuszczania polaryzatora P_2 - kąt β (obydwa kąty są mierzone w tę samą stronę).

Rys. 5

Na opisany układ puszczo prostopadle wiązkę światła o natężeniu I_0 spolaryzowaną w płaszczyźnie rysunku. Wyznacz natężenie wiązki po przejściu przez układ raz w przypadku, gdy światło pada z lewej strony, a raz, gdy pada ono z prawej strony. Jakie byłyby natężenia wiązek po przejściu przez układ w przypadku, gdyby wiązka padająca była wiązką niespolaryzowaną?

Uwaga: zakładamy, że polaryzatory nie odbijają światła, światło spolaryzowane w płaszczyźnie przepuszczania przepuszczają w całości, a światło spolaryzowane w płaszczyźnie prostopadłej do płaszczyzny przepuszczania całkowicie pochłaniają.

ROZWIĄZANIE ZADANIA T3

Promień 1 (rysunek 6) po przejściu przez polaryzator P_1 ma natężenie:

$$I_1 = I_0 \cos^2 \alpha$$

a po przejściu przez polaryzator P_2 – natężenie:

$$I_2 = I_1 \cos^2(\beta - \alpha)$$

zatem

$$I_2 = I_0 \cos^2 \alpha \cos^2(\beta - \alpha)$$

Promień 2 (rysunek 6), po przejściu przez polaryzator P_2 ma natężenie

$$I_1^* = I_0 \cos^2 \beta$$

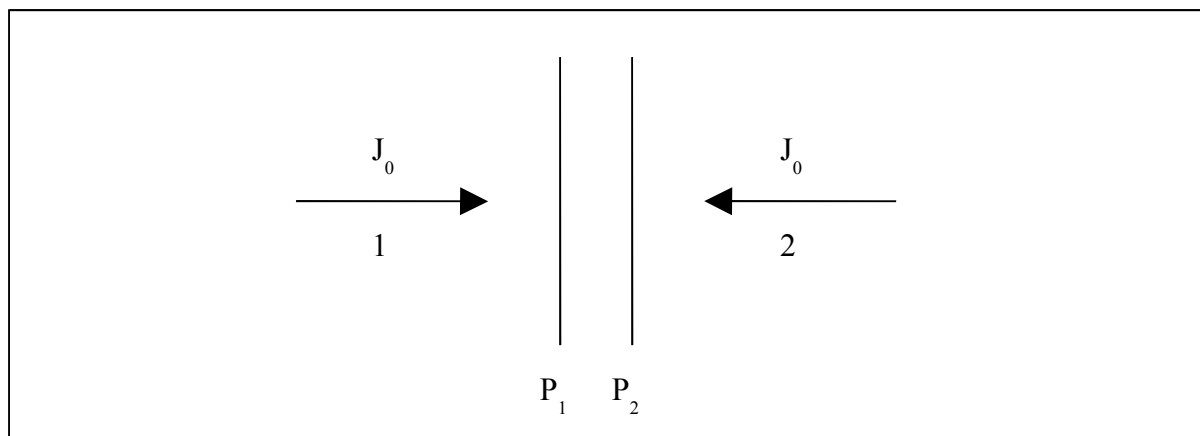
a po przejściu przez polaryzator P_1 – natężenie

$$I_2^* = I_1^* \cos^2(\alpha - \beta)$$

zatem

$$I_2^* = I_0 \cos^2 \beta^2 (\beta - \alpha)$$

Widzimy, że na ogół

Rys. 6

Dla wiązek niespolaryzowanych po przejściu przez pierwszy polaryzator natężenia wiązek byłyby równe:

$$I_1 = \frac{1}{2} I_0 = I_1^*$$

bo średnia wartość kwadratu kosinusa wynosi $1 / 2$. Po przejściu przez drugi polaryzator natężenia wiązek wynosiłyby

$$I_2 = \frac{1}{2} I_0 \cos^2(\beta - \alpha) = I_2^*$$

a więc byłyby równe.

Zadanie powyższe wypadło dobrze, chociaż niemało rozwiązań zawierało błąd polegający na puszczaniu kwadratu przy kosinusach. Kwadrat ten bierze się stąd, że natężenie fali jest proporcjonalne do kwadratu amplitudy, a amplituda fali przechodzącej jest proporcjonalna do kosinusa w pierwszej potęgze. Rozwiązania z powyższym błędem, naruszającym treść fizyczną problemu, zgodnie z zaleceniem Komitetu Głównego były ocenione za zero punktów. Ustanowienie szczegółowych kryteriów sprawdzania zarówno tego zadania jak i poprzedniego zostało przekazane Komitetom Okręgowym.

Źródło:
Zadanie pochodzi z „Druk z OF”

Komitet Okręgowy Olimpiady Fizycznej w Szczecinie
www.of.szcz.pl